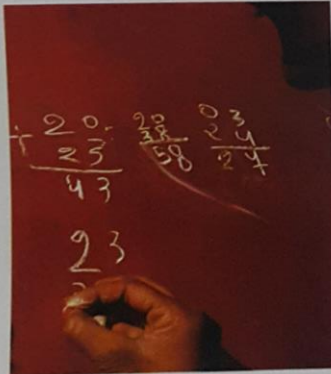

Okulöncesi Eğitimde "Matematik"

■ Ihsan YÜCEL

Okulöncesinde matematiğin de ne işi olabilir diyebilirsiniz. Aslında öğrenim hayatımızda, ilkokul 1. sınıfta karşımıza çıkan matematiğin miladı doğumla başlıyor desem abartmış sayılmam. Ne kadar doğumla başlıyor demiş olsak da yine de büyük bir çoğunluğumuzun çekindiği dersler sıralamasında baaşı çekmektedir. Peki neden bir çekingenlik hissi duyduğumuzu hiç düşündünüz mü? Oysa matematiğin temelini anlayıp kavradıktan sonra, matematikten, geometriden korkmanın yanlışlığını; sayılarla, şekillerle uğraşmanın aslında son derece zevkli ve keyifli olduğunu görmüşsünüzdür. Çünkü yaşamımızda "matematsiz bir anı" yakalayabilmemiz mümkün değildir. Yaşantımızın her alanında matematiği kullanılmaktadır.

Matematik, yaşken öğrenilir!

Yaşantımızın her anında kullandığımız matematiği erken yaşlardan itibaren çocuklara sevdirmek işte bu nedenle çok önemlidir. Örneğin bir çocuğun; eşyaları ve nesnelere aralarında paylaşırken, suyu bir kaptan diğerine boşaltırken, büyük ve küçük düğmeleri ayırırken, ritmik alkış yaparken matematiği hep öğrenirler. Aslında ebeveynler bazen bunun farkına varamasa da günlük pratik deneyimler çocukların matematikte ilerlemelerini sağlarlar. Aslında gün içinde çocukların karşılaştırma kelimelerini kullandığını rahatlıkla görebiliriz. Örneğin alışverişe çıkan bir ailenin iki çocuğundan küçüğünün, abisine daha büyük bir ayakkabı aldıklarını görünce "Abime benden fazla ayakkabı aldınız!", ya da "benim çikolatam neden onunkinden küçük" gibi cümlelerle bir sitemde bulunabilir.

Küçük çocuklar vardır hani, her şeyi bilir, güzel güzel konuşur ve büyükleri şaşırır. Hele bir de sayı saydılar mı, insanın dili tutulur gibi olur. "Bu mini minnacık şey, nereden biliyor bunları" dersiniz. Ancak hızlı bir çağda yaşıyoruz ve çocuklar televizyonla, bilgisayarla öylesine iç içe ki, siz farkına varmadan pek çok şeyi hemen öğreniverirler. Belki sayıların ya da kullandıkları kelimelerin pek bilincinde değiller

ama sürekli tekrarlayarak bir bakıyorsunuz sayı saymaya başlamışlar bile.

Uzmanlar günümüzün bu minik dahilerinin, okula gitmeden önce kolayca sayı saymayı öğrendiklerini, bu deneyimin ise zeka gelişimine büyük katkısı olduğunu belirtiyorlar. Sürekli televizyonda çocuk programlarını seyreden minik afacanınız bir gün sizi de şaşırabilir. Bir bakarsınız merdiven basamaklarını tırmanırken sayı saymaya başlayıvermiş! Önce "Acaba çocuğumuz dahi mi?" diye düşünebilirsiniz. Fakat uzmanlar günümüzde böyle çocukların sayısının hiç de az olmadığını, kısacası bunların "zamane çocuğu" olduğunu söylüyorlar.

Çocuklar doğuştan matematikçi aslında...

Tıpkı alfabeyi öğrenmek gibi, çocukların ilk yıllarında matematik konusunda adımlar atmaları pek çok yetişkini hayretler içinde bırakıyor. Çocuk önce kendi yerinin ve çevresinin farkına varıyor ve önce yavaş sonra da hızlı bir adım atarak bir bakıyorsunuz kısacık bir sürede sayısız matematik becerisi geliştiriyor.

Dilerseniz bu süreç içinde ona yardım edebilirsiniz. Ancak baskı yapmadan günlük hayatın içinde merakını çekebilecek şeyleri öğretin, kısaca izah etmeye çalışın. Bu ona

iyi bir temel hazırlar. Diyelim ki, tabağına 2 adet kurabiye koydunuz. Yanına 1 adet daha ekleyerek, 3 ile 2'nin aynı şey olmadığını anlatın. Ona 1 sayısının sadece tek bir şeyi gösterdiğini, 3'ün ise (neler olduğunu göstererek) 3 ayrı şeyi gösterdiğini açıklayın. Artık 2 yaşına geldiğinde objeler arasındaki farkı ve 1 ile 2'yi ayırt edebildiğini göreceksiniz. Sayı ile obje arasındaki bağlantı çözülmüş, kısmen de olsa sayıların anlamı anlaşılmuştur artık. Fakat bu süreç bazı çocuklarda daha yavaş olabilir, bu da sizi kesinlikle endişelendirmesin.

Çocuğu küçümsemeyin!

Çocuğun yaşamında, okul öncesi veya sonrasında ebeveynin ve öğretmenin en küçük bir davranışı kendisinde derin izler bırakabilmektedir. Bu daha çok erken yaşlarda çocuğun ilerde bir davranıştan dolayı o derse ısınması veya tam tersi soğumasına neden olabilmektedir. Aslında yeri gelmişken kendi yaşantımdan bir anımı da paylaşmadan geçemeyeceğim. Hiç unutmuyorum, ilkokul birinci sınıftaydım. Ve sınıfımızda iki tane "ihvan" vardı. Birisi çalışkan olan yani matematiği "pekiyi" olan uzun boylu ihvan;

diğeri de matematiği "orta" olan kısa boylu ihvan, yani bendeniz. İlk tahtaya kalkışımı ki, basit bir toplama-çıkarma işlemini yapamadığım için sınıftaki herkes (öğretmen de dahil!) gülmüştü. İşte o anda küçücük boylu ihvan çok utanmıştı ve "o anı" zihninde sanki ölümsüzeleştirmişti. Aslında daha sonra öğretmenin her tahtaya kaldırıncında başım öne eğik ve sınıftakiler güler pozisyonda tahtadaki yerimi alıyordum. O zamanlar bu durumu aileme de açmamıştım. Hatta aynı yılın ikinci dönemi elmalarımız vardı (sınıf panosunda). Sınıftaki başarı düzeyine göre öğretmenimiz elmayı kırmızıya boyuyordu. Senenin sonuna doğru diğer ihvan'ın elması çoktan kızarmıştı; fakat benim elmam ise hala hamdı! Bu durum 4.sınıfın ikinci dönemine kadar devam etti. Yine günlerden bir gündü ki öğretmenimiz bir soru sormuştu. Soruda -yanlış hatırlamıyorsam- yaş problemiyle ilgili bir soruydu. Yanımda oturan arkadaşım kutucuklar yardımıyla soruyu çözmüştü. O anda arkadaşıma bu çözümünü anlatmasını söylemişim. Ve ertesi gün yine bir yaş problemi sormuştu öğretmenimiz. O gün -hayatımda ilk

defa- soruyu en hızlı ben çözmüştüm. Öğretmenim yanıma gelerek defterime imzasını attı ve hafif bir şekilde (fiziksel manada kuvvetli bir sürtünme hareketiyle) başımı okşadı. Ve tahtaya çıkarıp alkışlattı. İşte o günden sonra sayılar bir başka seyirdi gözümde. Ve herkesin de en azından sayılarla ilk tanışmasında benzer milatlarının olduğunu düşünüyorum. Ya da şimdiye kadar bir miladı olmayanlar için matematiğin baş belasına dönüştüğünü kestirebilmem zor değil. Bir öğretmenin bir imza atması veya baş okşaması belki birkaç saniye sürebilir, fakat çocuk için bir ömre dönüşmesini kestirebilmek güç olmasa gerek. Ben bu örneği ilköğretimin birinci kademesi için versem de çocuğun okul öncesindeki her bir davranışına bu şekilde yaklaşan anne ve babalar ilerde bunun meyvesini alacaklarını düşünüyorum.

Sonuç: Çocukların merak duygusunu işletin!

Çocukların meraklı, araştıran, matematikle birlikte başka alanlara karşı da olumlu davranışlar geliştirebilen, yaratıcı ve üretken bireyler olarak yetişmesi dileğiyle. ■

